

A kormányfő hozzászól egy vitához

Néhány napja tudjuk: a miniszterelnökségi főminiszter ügyvédi irodája három állami megbízatást kapott, amióta az említett főminiszter, név szerint Kiss Elemér elfoglalta posztját, ráadásul az egyik megbízatásról nem is mondhatja (noha persze mondja), hogy nem tudott róla, mert ez teljes egészében hivatalának hatáskörébe tartozik, a szerződést ugyanis Kiss Elemér irodája Kiss Elemér hivatalával kötötte. Kiss Elemér persze arra hivatkozik, hogy állami posztra történt kinevezésekor felfüggesztette irodai tagságát, de azt mégsem állíthatja, hogy kapcsolatait is felfüggesztette. Tulajdonosi jogállását sem függesztette fel, egyszóval magyarázkodásaival egyre reménytelenebbül gabalyodik bele abba a hínáros szövevénybe, amely közéletünknek immár természetes közegéhez tartozik. A miniszterelnök mindenestre az egyedül helyes megoldást választotta, amikor megszabadult kellemetlenné vált miniszterétől.

Én igazolva éreztem magam, mert még a Fidesz-kormány idején megírtam többször is: a két legnagyobb párt közt nem az a különbség, hogy az egyik csal, lop, jogtalan előnyökre tesz szert, a másik pedig fair és becsületes. Mindkét pártban működnek nagy étvágyú, gátlástalan bulizók. De ha az MSZP köreiben valamelyikük egy tisztességtelen ügyletlen lebukik, akkor annak többnyire tisztos visszavonulást biztosít a pártja, mehet vissza pénzt keresni a magánszférába, viszont ha a Fidesz köreiben bukik le valaki, akkor azt a hatalom a törvényeknek és előírásoknak fittyet hányva nemcsak megvé-

di, hanem maffiózómentalitással meg is fenyegeti mindazokat, akik az ügyet nyilvánosságra hozták vagy tisztázását szorgalmazzák.

Ezt a különbséget plasztikusán szemlélteti Kiss Elemér esete, ha közéleti pályafutásának görbéjét a Fidesz-botrányok hőseinek kariergörbületével hasonlítjuk össze. De támadt ennek az ügynek egy elméleti jelentőségű folyamánya is. Helyes döntését indokolandó a miniszterelnök szembeállította egymással a jog és az erkölcs szféráját, és megállapította, hogy jogi szempontból Kiss Elemér gáncstalan lovag, de a jog és az erkölcs szabályai közül mindig a szigorúbbat kell figyelembe venni, és ez esetben az erkölcsi szabály a szigorúbb. Más tudósítások szerint még azt is mondta, hogy „a Kiss és Forgács ügyvédi iroda állami vállalatokkal kötött szerződéses kapcsolata jogszerű, de erkölcsi szempontból elfogadhatatlan”.

Cikkemnek ezen a pontján leszögezem, hogy ma, 2003. február 23-án, amikor ezt a cikket írom, nem törekszem a Medgyessy ügynöki múltja és ennek elhallgatása körül kiobbant vita felmelegítésére. Csak e vita legfőbb elvi konfliktusát szeretném az új események fényében emlékezetbe idézni. Medgyessy védelmezői, kiemelkedő és kevésbé kiemelkedő értelmiségiek azon a véleményen voltak, hogy jogállamban az emberek magatartása kizárólag jogi alapon ítélfelhető meg. Nem vonható senki felelősségre olyan tettért, amely nem sért törvényt. Csak a totalitáriánus rendszer parlamenti vitatkozni erkölcsi kérdésekről. Az

erkölcsi követelmények segítségével megváltoztatható a törvény, de felelősségre vonni valakit – persze nem visszamenőlegesen hatállyal – csak a már megváltozott törvény alapján lehet, nem pedig erkölcsi követelmények alapján. Satöbbi.

Medgyessy Péter most, Kiss Elemér kópéságait értékelve hozzászól a vitához. Közölte országgal és világgal, hogy valamely politikust vitatható cselekedeteinek megítélésekor az erkölcsi szempontot tartja mérvadónak. Ezzel nem mondott ellent saját korábbi védekezésének. Ő ugyanis már ügynökmúltja lelepleződések sem jogi érvekkel próbálta visszaverni a támadásokat, hanem erkölcsiakkal. Azt állította, hogy erkölcsi megfontolásból csapott fel elhárító tisztnak: a haza érdekeit védelmezte a Szovjetunióval szemben. Jogi korlátok gátolták meg, hogy a választópolgárok elé tárja múltját, de maga ez a múlt erkölcsi méltánylást érdemel. Vagyis nem eljárásának jogszerűsége menti őt. Azért nem vált méltatlanná a miniszterelnöki posztra, mert ügynökként is honfiúi buzgalom vezette. Most pedig ezzel teljes összhangban kijelentette, hogy elvi okokból nem ért egyet az olyasfajta érvrendszerrel, amelyet éppen az ő védelmében barkácsolnak össze kiemelkedő és kevésbé kiemelkedő értelmiségiek. Kancelláriaminiszterét erkölcsi indokolással mentette fel. Ezt az eljárást védelmezőinek – ha következetesek – indulatosan el kell utasítaniuk.

Eörsi István

író